

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **Ing. M. Č.**
bytem X

proti

žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina**
se sídlem třída Žižkova 57, 587 33 Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 1. 2020, č. j. KUJI 6203/2020,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Správní orgány uznaly žalobce vinným ze spáchání dvou přestupků – nepřizpůsobení rychlosti jízdy, které vedlo k dopravní nehodě, a nepředložení zelené karty. Žalobce namítá, že jeho vinu dostatečně neprokázaly. Tvrdí, že auto v době nehody neřídil. Správním orgánům také vytýká neprokázanou formální stránku prvního z uvedených přestupků. Soud proto musel posoudit, zda žalobce některou z těchto námitek uplatňuje důvodně. Při tomto posouzení soud vázal právní názor Nejvyššího správního soudu, který jeho předchozí rozsudek zrušil.

II. Skutkové okolnosti a dosavadní procesní vývoj

2. Dne 7. 5. 2019 došlo na dálnici D1 v úseku 134,1 km k dopravní nehodě: řidič osobního automobilu v zúžené části rekonstruované dálnice nestačil zareagovat na značení na začátku

dopravního omezení (svedení levého pruhu pro jízdu na Prahu do levého protisměrného pruhu), narazil do dopravního zařízení s přerušovaným světlem a poškodil toto zařízení a své vozidlo. To pak zastavil nedaleko od nehody u středových svodidel. Žalobce nehodu nahlásil. S policejní hlídkou nejdříve jednal ze sedadla řidiče. Absolvoval dechovou zkoušku ke zjištění alkoholu. Podle úředního záznamu žalobce na místě tvrdil, že vozidlo řídil, ale nehodu nezavinil. Prý za ni mohla deska, která z dopravního zařízení odlétla vinou řidiče nákladního auta jedoucího ve vedlejším pruhu. Této verzi ovšem neodpovídaly skutečnosti zjištěné ohledáním místa nehody. Proto Městský úřad Velké Meziříčí („městský úřad“) zahájil se žalobcem přestupkové řízení. Během něj si vyžádal kamerový záznam. V důsledku poruchy kamer z něj ovšem nebylo možné nic zjistit.

3. Žalobce v průběhu řízení nahlížel do spisu a v den ústního jednání (k němuž se nedostavil) zaslal městskému úřadu své vyjádření. V něm bez jakýchkoli bližších okolností uvedl, že vozidlo neřídil. Při jednání byl jako svědek vyslechnut zasahující policista, který potvrdil okolnosti popsané už v úředním záznamu (žalobce seděl v autě na místě řidiče, popsal policistům svou verzi nehody, a poté, co ji policisté zpochybnili, se přestal k věci vyjadřovat; žalobce předložil doklady k vozidlu, mj. i neplatnou zelenou kartu, a podrobil se dechové zkoušce, která v jeho těle žádný alkohol nezjistila).
4. Městský úřad označil žalobcovo tvrzení za nevěrohodné. Rozhodnutím ze dne 14. 10. 2019, č. j. DOP/67802/2019-troja/22100/2019 („rozhodnutí městského úřadu“), jej uznal vinným, že nepřizpůsobil rychlost jízdy [§ 125c odst. 1 písm. k) a § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu] a nepředložil zelenou kartu [§ 16 odst. 2 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla]. Za tyto přestupky mu uložil pokutu 1 600 Kč.
5. Žalobce v odvolání proti rozhodnutí městského úřadu zopakoval, že vozidlo neřídil. Sam sebe spontánně označil za řidiče jen proto, aby ochránil před postihem skutečného řidiče, kterým je jeho osoba blízká (příbuzný).
6. Žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 1. 2020, č. j. KUJI 6203/2020 („rozhodnutí žalovaného“), odvolání zamítl. V reakci na odvolací námitku uvedl, že z obsahu spisového materiálu plyne, že sám žalobce po dopravní nehodě při jednání s policejní hlídkou vystupoval jako řidič vozidla. Tuto skutečnost zpochybnil až těsně před vydáním rozhodnutí městského úřadu. Žalovaný tomuto tvrzení neuvěřil. Pokud totiž žalobce tak zásadní tvrzení, že nebyl řidičem vozidla, uplatnil až s několikaměsíčním odstupem před vydáním rozhodnutí městského úřadu, ačkoliv tak mohl učinit kdykoliv dřív, zpochybňuje to váhu a věrohodnost takového tvrzení. Policisté sice nebyli očitými svědky dopravní nehody. Neexistuje přímý důkaz o tom, že auto řídil žalobce. Podstatné ale je, že sám žalobce se na začátku označil za řidiče. Pokud jde o obsah výpovědi policisty V., městský úřad z ní vyšel jen co do prokázání skutečnosti, že se žalobce nacházel na místě nehody, kde vystupoval jako řidič vozidla.
7. K námitce žalobce ohledně neprokázání naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu, tj. nepřizpůsobení rychlosti, žalovaný uvedl, že v tomto případě správní orgány nemají povinnost prokazovat, jakou přesnou rychlostí žalobce jel. Řidič musí přizpůsobit svou rychlost takovým okolnostem, které může předvídat. Žádné nepředvídatelné okolnosti v daném případě nenastaly. Za přiměřenou by rychlost žalobce bylo možné považovat pouze tehdy, pokud by daným úsekem dálnice projel bezpečně a setrval ve svém jízdním pruhu, aniž by srazil dopravní zařízení.

8. Rozhodnutí obou správních orgánů poté zrušil krajský soud svým rozsudkem dne 19. 1. 2022, č. j. 41 A 15/2020-27. Dospěl k závěru, že nepřímé důkazy, které vedly k uznání žalobce vinným ze spáchání přestupku, neposkytují dostatečně spolehlivý skutkový základ pro závěr, že vozidlo řídil žalobce. Důkazy svědčí jen o tom, že se žalobce nacházel na místě nehody v době příjezdu policejní hlídky (tj. asi půl hodiny poté, co k nehodě došlo). Byť je vysoce pravděpodobné, že řidičem vozidla byl v době nehody žalobce, pravděpodobnost k uznání viny nestačí.
9. Rozsudek krajského soudu však zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 8. 2023, č. j. 10 As 27/2022-29. Dospěl k závěru, že v této věci nevystaly žádné rozumné pochybnosti o tom, kdo přestupek spáchal. Možnost, že se přestupku dopustil někdo jiný než žalobce, je krajně nepravděpodobná. Správní orgány shromáždily dostatek nepřímých důkazů a prokázaly žalobcovu vinu bez důvodných pochybností, jak to od nich zákon žádá.

III. Obsah žaloby a reakce žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu

10. Žalobce namítá, že správní orgány neprokázaly jeho vinu ze spáchání přestupků. Závěr o vině opírají pouze o úřední záznamy a výpověď policisty. Tyto podklady však podle žalobce nelze využít k důkazu. Žalobce odkazuje na judikaturu, ze které plyne, že úředním záznamem ani oznámením o přestupku ve správním řízení nelze samostatně provádět dokazování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 3 As 231/2017-49). Svědecká výpověď policisty představuje obcházení zákazu použití úředního záznamu o podání vysvětlení. Proto z ní také nelze vycházet. Dotyčný policista navíc ani nebyl na místě nehody. Nemohl proto dosvědčit, kdo ji způsobil. Žalobce nepopírá, že jej na místě nehody policie ztotožnila. To se ale událo několik desítek minut poté, co došlo k nehodě. Neexistují žádné důkazy o tom, že vozidlo v době nehody řídil žalobce. Od začátku řízení naopak konzistentně tvrdí, že řidičem nebyl.
11. Ve druhé žalobní námitce žalobce zpochybňuje naplnění formálního znaku přestupku. Správní orgány jej uznaly vinným z toho, že nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla a předpokládanému stavebnímu a dopravně-technickému stavu vozovky. Správní orgány však nezkoumaly rychlost jízdy vozidla před nehodou a neprokázaly, že k nehodě došlo právě v souvislosti s touto rychlostí. Nehodu však mohlo způsobit to, že se řidič řádně nevěnoval řízení vozidla či nesledoval provoz. V tom případě by se ale jednalo o jiné přestupky. Žalobce nesouhlasí s argumentem žalovaného, že pokud by jel adekvátní rychlostí, k nehodě by nedošlo a daným úsekem by bez problémů projel. Touto logikou by šlo tvrdit, že i kdyby k nehodě došlo proto, že řidič usnul, dostal infarkt, četl si za jízdy knihu apod., pokaždé by příčinou nehody bylo nepřizpůsobení rychlosti. Správní orgány ve skutečnosti nijak nezdůvodnily svůj závěr o naplnění skutkové podstaty přestupku, který žalobci kladou za vinu.
12. Žalovaný navíc nepřipustně rozšířil obvinění proti žalobci. Zatímco městský úřad ve svém rozhodnutí konstatoval, že žalobce nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla, nákladu a předpokládanému stavebnímu a dopravně-technickému stavu vozovky, žalovaný uvedl, že žalobce rychlost nepřizpůsobil také kategorii vozovky, její třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které lze předvídat.
13. Poté, co Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, dal soud žalobci možnost vyjádřit se ke zrušujícímu rozsudku. Žalobce s rozsudkem Nejvyššího správního soudu

nesouhlasí. Setrval na tom, že mu správní orgány přestupkové jednání neprokázaly. Uznaly jej vinným jenom na základě toho, že se nacházel na místě dopravní nehody několik desítek minut poté, co k ní došlo a k osobě pachatele se nijak nevyjádřil. Podle Nejvyššího správního soudu bylo pouze pravděpodobné, že řidičem byl žalobce. Neoznačuje však žádný důkaz, ze kterého by to plynulo.

IV. Vyjádření žalovaného a jeho reakce na rozsudek Nejvyššího správního soudu

14. Žalovaný především odkázal na své rozhodnutí. K odkazované judikatuře týkající se nepřipustnosti záznamu o podání vysvětlení jako důkazu žalovaný uvedl, že na danou věc nedopadá. Závěr o vině žalobce městský úřad nezaložil jen na záznamu o podání vysvětlení. Naopak ve věci provedl komplexní dokazování. Sice neexistoval přímý důkaz o vině žalobce, ale provedené důkazy tvoří ucelený a spojitý řetězec. Není pravdou, že by žalobce od počátku tvrdil, že dané vozidlo neřídil. Poprvé to uvedl až ve svém písemném vyjádření adresovaném městskému úřadu v den ústního jednání, kterého se nezúčastnil.
15. Porušení § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu má žalovaný za prokazané. Nelze vyloučit, že řidič mohl za jízdy usnout nebo se přestal věnovat řízení. Prokázat tyto skutečnosti však obvykle lze pouze na základě přiznání řidiče. Za daných okolností šlo prokázat pouze nepřizpůsobení rychlosti jízdy. Žalovaný vůči žalobci obvinění nijak nerozšiřoval, ani neměnil výrok rozhodnutí městského úřadu.
16. V reakci na rozsudek Nejvyššího správního soudu žalovaný uvedl, že se ztotožňuje s jeho závěry. Své rozhodnutí považuje za správné a zákonné. Navrhl proto, aby krajský soud žalobu zamítl.

V. Posouzení věci krajským soudem

17. Žaloba *není důvodná*.

a. Prokázání viny žalobce ze spáchání přestupků

18. Ve vztahu k posouzení této námitky soud váže právní názor obsažený ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 soudního řádu správního). Nemohl proto zohlednit názor žalobce, který s tímto rozsudkem věcně polemizuje.
19. Podle Nejvyššího správního soudu obecně sice platí, že pokud existuje rozumná pochybnost, tj. ne zcela nepravděpodobná možnost, že skutku se dopustil někdo jiný než obviněný z přestupku, nelze jej za přestupek postihnout (*in dubio pro reo*). Důkazní břemeno k prokázání, že jednání majícího znaky skutkové podstaty přestupku se dopustil právě obviněný, nese správní orgán; naopak obviněný z přestupku nemusí prokázat, že se jednání nedopustil (viz bod 12 zrušujícího rozsudku a tam citovanou judikaturu). Aplikace těchto zásad však zároveň nemůže vést k výkladu, který by fakticky znemožnil jakýkoli účinný postih za protiprávní chování.
20. Obviněný z přestupku se nemusí hájit, tedy uvádět na svou obhajobu jakákoli tvrzení a nabízet k nim důkazy. Pokud ale obviněný mlčí, nemusí za něj správní orgán domýšlet možná i nemožná tvrzení a vypořádávat se s nimi. Jiná je oproti tomu situace, ve které se obviněný „aktivně hájí“. Uvede-li obviněný tvrzení ke skutkovým okolnostem případu a navrhne k jejich prokázání důkazy, pak se s nimi správní orgány musí vypořádat (usnesení

rozšířeného Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2014, čj. 5 As 126/2011-68, č. 3014/2014 Sb. NSS, body 21 a 22). Tvrdí-li ovšem obviněný skutečnosti, které jsou podle obecných zkušenostních pravidel krajně nepravděpodobné, nenabízí k nim žádný rozumný důkaz a ani správní orgán není s to takový důkaz opatřit, lze na základě toho, jak se věci obvykle dějí, hodnotit taková tvrzení jako nevěrohodná.

21. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že se žalobce se v řízení nijak aktivně nehájil a správním orgánům neposkytl žádnou *alternativní verzi* události. Naopak tvrdil velmi nepravděpodobné skutečnosti, které blíže nevysvětlil a nenabídl k nim žádný důkaz. Z výsledku zasahujícího policisty vyplynulo, že se žalobce po celou dobu choval jako řidič. Jeho verze o tom, že vozidlo řídila blíže nespecifikovaná osoba blízká proto s ohledem na skutkový průběh nehody a následné kontroly nebyla způsobila zavdat příčinu k pochybnostem, zda vozidlo v době nehody řídil právě žalobce.
22. Z tohoto rozsudku je tedy zřejmé, že podle Nejvyššího správního soudu správní orgány v dostatečné míře prokázaly, že řidičem vozidla, které způsobilo nehodu, byl žalobce. Stačilo, že ve spisu se nacházejí důkazy o tom, že žalobce byl na místě nehody v době příjezdu policejní hlídky a choval se jako řidič. Kromě něj tam žádná další osoba nebyla. Jeho tvrzení, že řídila osoba blízká, které poprvé uvedl až v odvolání, nebylo dostatečně věrohodné, aby mohlo zpochybnit závěr správních orgánů, že vozidlo v rozhodné době řídil žalobce. Žádné rozumné pochybnosti o jeho vině v této věci nevystaly. Nepřímé důkazy shromážděné správními orgány poskytují dostatečně pevný skutkový základ pro shledání přestupkové viny žalobce.
23. Tato námitka je proto nedůvodná.

b. Naplnění formálního znaku přestupku nepřizpůsobení jízdy

24. Žalobce dále namítá, že správní spis neobsahuje důkaz o tom, že by se dopustil přestupku spočívajícího v nepřizpůsobení rychlosti jízdy. Protože se soud touto námitkou v předchozím řízení nezabýval, vypořádá ji nyní.
25. Obecnou povinnost řidiče přizpůsobit rychlost jízdy upravuje § 18 zákona o silničním provozu. Podle něj platí: „Rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled.“ Přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu se fyzická osoba dopustí tím, že poruší povinnost stanovenou v hlavě II tohoto zákona, a to jiným jednáním, než které je uvedeno pod písmeny a) až j), tj. mj. i porušením povinnosti stanovené v § 18 zákona o silničním provozu.
26. Toto ustanovení ukládá řidiči povinnost jet pouze takovou rychlostí, aby neohrozil bezpečnost provozu na pozemní komunikaci a jeho účastníky. K porušení této povinnosti není třeba prokázat, že řidič jel vyšší než povolenou rychlostí. Znakem skutkové podstaty přestupku spočívajícího v porušení této povinnosti zároveň není spáchání dopravní nehody. V praxi se však porušení povinnosti řidiče přizpůsobit rychlost jízdy z povahy věci zpravidla zjistí a bude se projednávat jako přestupek za situace, ve které dopravní nehoda či jiná kolize v silničním provozu nastala. Způsobení dopravní nehody není podle zákona o silničním

provozu samostatným přestupkem. Dojde k ní vždy v důsledku porušení některé z povinností řidiče. Nejčastěji to bude právě nepřizpůsobení rychlosti jízdy.

27. V tomto směru správní orgány zjistily skutkový stav zjištěn dostatečně, tj. v míře nevzbuzující důvodné pochybnosti. Správní orgány standardně vycházely z obsahu policejní dokumentace, jejíž součástí byl nejen protokol o dopravní nehodě (včetně plánu a náčrtku jejího průběhu), ale také pořízené fotografie, které zachycují rovněž umístění dopravního značení. Podklady založené ve správním spise dostatečně vypovídajícím způsobem zachycují místo, kde ke spáchání přestupku došlo, včetně následků přestupkového jednání.
28. Porušení povinnosti řidiče stanovené v § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu správní orgány dovodily zejména ze způsobu, jakým k dopravní nehodě došlo. Z protokolu o nehodě v silničním provozu, který je součástí spisu, plyne, že v úseku 134. km dálnice D1 začínalo dopravní omezení z důvodu rekonstrukce jízdního pruhu na Prahu. Původní dva paralelní jízdní pruhy směrem na Prahu se v tomto místě „rozdvíjily“ tak, že pravý jízdní pruh dále vedl v původním pravém jízdním pruhu na Prahu a levý jízdní pruh nově vedl v původním jízdním pruhu na Brno (tj. v protisměru). V daném místě se proto mírně stácel doleva. Žalobce jel v levém jízdním pruhu z důvodu předjíždění pomaleji jedoucích vozidel. Nestačil zareagovat na dopravní značení signalizující omezení provozu a pravou přední částí vozidla do tohoto značení narazil a poškodil tři kusy dopravního zařízení Z4D (červenobílá směrovací deska).
29. Z tohoto popisu nehody je podle soudu dostatečně zřejmé, že žalobce nejel rychlostí, která by mu umožnila včas reagovat na náhlou změnu úpravy silničního provozu dopravním značením. Pokud by totiž svou rychlost jízdy přizpůsobil objektivním podmínkám dopravního omezení, dokázal by včas na toto dopravní značení zareagovat a plynule pokračovat v jízdě v mírně se stáčejícím levém jízdním pruhu. Z toho, že žalobce narazil do několika směrovacích desek, je tedy zřejmé, že rychlost své jízdy v dostatečné míře nepřizpůsobil podmínkám panujícím na silnici.
30. Žalobce pak nedůvodně namítá, že žalovaný rozšířil obvinění nad rámec rozhodnutí městského úřadu, pokud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že žalobce nepřizpůsobil rychlost jízdy „zejména svým schopnostem, vlastnostem vozidla a nákladu, předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace, její kategorii a třídě, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat“. Žalovaný podle žalobce vyjmenovává více dílčích porušení zákona než městský úřad, který ve výroku svého rozhodnutí uvedl, že žalobce „nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem, vlastnostem vozidla a předpokládanému stavebnímu a dopravně technickému stavu pozemní komunikace...“
31. Formulaci z odůvodnění rozhodnutí žalovaného však nelze považovat za rozšíření obvinění. Žalovaný jen použil zákonnou formulaci povinnosti řidiče v souladu s § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu. Naproti tomu městský úřad ve výroku uvádí pouze některé z faktorů zmíněných ve výčtu obsaženém v tomto ustanovení, které jsou pro daný případ relevantní. Pro naplnění skutkové podstaty přestupku ovšem není podstatné, kterému (či kterým) z těchto objektivních nebo subjektivních faktorů řidič nepřizpůsobí rychlost jízdy. Jestliže žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí (na rozdíl od městského úřadu) vyjmenovává všechny v zákoně uvedené faktory, není to vadou. Podstatné je, že oba správní orgány

dospěly ke stejnému závěru, že žalobce dostatečně nepřizpůsobil rychlost jízdy existujícím okolnostem, v důsledku čehož se dopustil přestupku.

VI. Závěr a náklady řízení

32. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl.
33. Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát.

Brno 29. září 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce